

**“พร้อมเอย พร้อมปัญญา   พร้อมด้วยสรรพศาสตร์วิชาความรู้
สมเด็จพระเทพฯ ประทานมาสู่   เพื่อให้ผู้ไม่รู้ ได้เต็มเต็ม”**

จากแนวพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงต้องการให้ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษาเรียนรู้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ทรงปรารถนาที่จะเห็นทุกชุมชนมีแหล่งการเรียนรู้ที่เพียงพอพร้อมในการให้บริการ ให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัด

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ ซึ่งตรงกับมงคลสมัยเจริญพระชนมายุ ๔๘ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมราชทัณฑ์ได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระองค์สู่การปฏิบัติ ด้วยการจัดทำโครงการปรับปรุงห้องสมุดเรือนจำ ทัดทสสถานเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชื่อ **“ห้องสมุดพร้อมปัญญา”** เป็นชื่อห้องสมุดที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานพร้อมความหมายว่า **“ถึงพร้อมด้วยปัญญา”** และทรงมีพระราชานุญาตให้กรมราชทัณฑ์อัญเชิญ พระนามาภิไธยย่อ **“สธ.”** ประดิษฐานไว้เหนือชื่อ **“ห้องสมุดพร้อมปัญญา”** และพระราชทานพระฉายาลักษณ์เพื่อประดิษฐานไว้ ณ ห้องสมุดทุกแห่ง

กรมราชทัณฑ์ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปเป็นประธานเปิด “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ภายในเรือนจำ ทัดทสสถาน ทั่วประเทศ นับเนื่องตั้งปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา

“ห้องสมุดพร้อมปัญญา”

เป็นศูนย์กลางแห่งการแสวงหาความรู้ และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและนันทนาการ สำหรับผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ ทัดทสสถาน

เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจของกรมราชทัณฑ์ ด้านการควบคุม และการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เพื่อคืนคนดีกลับสู่สังคม โดยมีบทบาทสำคัญในการจัดบริการรองรับการจัดการศึกษา การเรียนรู้ด้วยตนเอง การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม คุณภาพชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะการแสวงหา การเข้าถึงและการใช้สารสนเทศเพื่อการพัฒนาดตนเองของกลุ่มเป้าหมายกรมราชทัณฑ์ได้น้อมนำพระราชดำริ และขยายการดำเนินการห้องสมุดพร้อมปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา และการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับผู้ต้องขัง
๒. เพื่อให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามภารกิจของกรมราชทัณฑ์ ทั้งในด้านการควบคุมและแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง
๓. เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาผู้ต้องขังให้เป็นพลเมืองดีของสังคม
๔. เพื่อสร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน เสริมทักษะการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ รวมทั้งนันทนาการแก่ผู้ต้องขัง และเจ้าหน้าที่

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๖ – พ.ศ. ๒๕๔๙ กรมราชทัณฑ์ได้ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานห้องสมุด อาทิ ด้านอาคารสถานที่ การจัดหาสื่อทรัพยากรสารสนเทศบำรุงห้องสมุด การพัฒนาบุคลากรปฏิบัติงานห้องสมุด เพื่อให้ห้องสมุดเรือนจำ ทณฑสถานสามารถดำเนินการ บริหารจัดการ ตลอดจนสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบทบาทภารกิจห้องสมุด โดยคณะกรรมการติดตามประเมินผลการทำงานห้องสมุดเรือนจำ ทณฑสถาน และมีการปรับปรุงมาตรฐานห้องสมุดเรือนจำ ทณฑสถาน พบว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ยังดำเนินการไม่ได้ตามมาตรฐาน มีข้อจำกัดโดยเฉพาะในด้านอาคารสถานที่ไม่เป็นเอกเทศ จึงได้ร่วมกับสำนักบรรณสารสนเทศ มสธ. จัดทำหลักสูตรการบริหารงานห้องสมุดเรือนจำ ทณฑสถาน เป็นหลักสูตรพื้นฐานสำหรับการพัฒนาบุคลากรก่อนมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่บรรณรักษ์หรือรับผิดชอบงานห้องสมุด และต่อมาได้ปรับปรุงระบบโปรแกรมห้องสมุดจากเดิมที่ใช้โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ PLS เป็นระบบห้องสมุด PMB โดยได้รับการสนับสนุนจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เข้ามาใช้โดยนาร่อง ที่ห้องสมุดพร้อมปัญญา เรือนจำอำเภอแม่สอด เรือนจำกลางบางขวาง และขยายผลอบรมการใช้โปรแกรมระบบห้องสมุด PMB ให้กับเรือนจำ ทณฑสถาน ๖๐ แห่ง ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงมีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดห้องสมุดพร้อมปัญญาเรือนจำ ทณฑสถาน จำนวน ๑๖ แห่ง

ครั้งที่ ๑ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำอำเภอธัญบุรี
๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๖

ครั้งที่ ๒ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำจังหวัดน่าน
๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

ครั้งที่ ๓ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ทัดพลสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขอาพริก
๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘

ครั้งที่ ๔ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำจังหวัดน่าน
(สาขาเรือนจำชั่วคราวเขาน้อย) ๖ มกราคม ๒๕๕๙

ครั้งที่ ๕ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ทัดพลสถานหญิงกลาง
๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ครั้งที่ ๖ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำกลางคลองเปรม
๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ครั้งที่ ๗ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ทัดพลสถานวัยหนุ่มกลาง
๒๐ เมษายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๘ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำพิเศษธนบุรี
๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๙ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ทัดพลสถานหญิงธนบุรี
๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๑๐ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำกลางสมุทรสงคราม
๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๑๑ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง
๑๑ มกราคม ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๑๒ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำกลางเชียงราย
๑๓ มกราคม ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๑๓ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
๕ เมษายน ๒๕๕๖

ครั้งที่ ๑๔ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำอำเภอแม่สอด
๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖

ครั้งที่ ๑๕ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำกลางบางขวาง
๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗

ครั้งที่ ๑๖ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ทณฑสถานหญิงนครราชสีมา
๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘

เนื่องในโอกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กรมราชทัณฑ์ได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลเชิญ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดห้องสมุดพร้อมปัญญา ๒ แห่ง ได้แก่ ห้องสมุดพร้อมปัญญาเรือนจำจังหวัดตรัง และห้องสมุดพร้อมปัญญาทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา ทั้งนี้ ได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด ห้องสมุดพร้อมปัญญาทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณในห้องสมุดพร้อมปัญญา แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของเรือนจำ ทณฑสถาน บริบทของผู้ต้องขัง ทำให้ผู้ต้องขังได้รับความรู้ ได้ผ่อนคลายความเครียด ตลอดจนเปิดโลกทัศน์ภายนอก โดยผ่านตัวหนังสือ ข้อความเพียงหนึ่งประโยค หรือคำเพียงหนึ่งคำที่ได้อ่านจากการอ่านหนังสือภายในห้องสมุด สามารถปรับเปลี่ยนมุมมองทางความคิดของผู้ต้องขังที่ก้าวผิด ให้สามารถกลับตนเป็นบุคคลที่ดี คิดได้และคิดเป็น ผลต่อเนื่องจากการปรับเปลี่ยนแนวความคิดและทัศนคติ คือ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่พึงประสงค์และถูกต้องตามครรลองของสังคม ซึ่งเป็นผลของความคาดหวังด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลถึงความปลอดภัย ความสงบสุขของสังคมภายนอก

โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาผู้ต้องขัง

ในปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานเครื่องคอมพิวเตอร์มือสอง ให้กับเรือนจำ ทณฑสถาน ๒๕ แห่ง ซึ่งกรมราชทัณฑ์และคณะทำงานโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รับสนองแนวพระราชดำรินำสู่การปฏิบัติในการนำเครื่องคอมพิวเตอร์

เข้าจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ต้องขัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ระหว่างต้องโทษ ตลอดจนสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษได้ และตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ กรมราชทัณฑ์ได้ขยายผลการดำเนินงานตามแนวพระราชดำริฯ โดยได้จัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ สำหรับจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ต้องขังเป็นการเพิ่มเติม ในปัจจุบันมีเรือนจำ ทณฑสถานที่ได้รับจัดสรรแล้ว จำนวน ๘๙ แห่ง และได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาผู้ต้องขังได้ปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรมในรูปแบบที่หลากหลาย

การอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับผู้ต้องขังหลักสูตรระยะสั้น

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดแนวทางการอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับผู้ต้องขังเรือนจำ ทณฑสถาน หลักสูตรระยะสั้น ๑๕ - ๖๐ ชั่วโมง โดยมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องอาทิ เช่น คอมพิวเตอร์เบื้องต้น ซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการประมวลผลคำ (Word Processing) ฐานข้อมูล (Databases) คอมพิวเตอร์กราฟิก หรือการสร้างงาน Video เป็นต้น

ห้องเรียนหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ

หลักสูตรการสร้างงานวิดีโอ

การอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับผู้ต้องขังหลักสูตรระยะยาว

เป็นหลักสูตรระยะเวลาตั้งแต่ ๖๐ ชั่วโมงขึ้นไป รวมถึงการศึกษาตามหลักสูตรอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ซึ่งกรมราชทัณฑ์ ได้นำเอาคอมพิวเตอร์ที่จัดสรรให้ตามหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วย ทั้งในหลักสูตรหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

การอุดมศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสำหรับผู้ต้องขัง

จากการที่คณะกรรมการโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีนโยบายขยายทางการศึกษาของผู้ต้องขังจากส่งเสริมสนับสนุน การศึกษาวิชาชีพคอมพิวเตอร์ระยะสั้น ซึ่งมีการดำเนินการอยู่แล้วไปสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีของผู้ต้องขังให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการประกอบ อาชีพได้อย่างแท้จริง จึงได้ประสานงานกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ ศึกษาต่อหลักสูตร“เทคโนโลยีบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีพัฒนกรรม”ขึ้น หลักสูตรดังกล่าว เป็นแขนง วิชาหนึ่งของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งแต่เดิม มหาวิทยาลัยไม่ให้ผู้ต้องขังสมัครเรียน สาขาวิชานี้ เนื่องจากมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ ในระยะแรกของการเปิดโอกาสให้ ผู้ต้องขังสามารถสมัครเข้าศึกษาต่อได้ (ปี พ.ศ. ๒๕๔๘) จึงมีการจัดการเรียนการสอนเฉพาะเรือนจำ ทณฑสถาน ๓ แห่งที่มีคอมพิวเตอร์สำหรับให้นักศึกษาได้ใช้เพียงพอแก่การจัดการศึกษา ได้แก่ เรือนจำ กลางคลองเปรม ทณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง และทณฑสถานหญิงกลาง ปัจจุบันเรือนจำ ทณฑสถานทั่ว ประเทศ มีคอมพิวเตอร์สำหรับผู้ต้องขังใช้เพื่อการศึกษาครบทุกแห่ง จึงไม่มีความจำเป็นต้องย้าย ผู้ต้องขังเข้ามาศึกษาต่ออย่างเรือนจำ ทณฑสถานทั้งสามแห่งในเขตกรุงเทพมหานคร แต่จะมีการย้ายมาเพื่อ ฝึกปฏิบัติเสริมทักษะเป็นการชั่วคราวตามวัน เวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนดเท่านั้น จึงสามารถสมัครเข้ารับ การศึกษาหลักสูตรนี้ได้ทั้งในเรือนจำ ทณฑสถานทุกแห่ง

หลักสูตรคอมพิวเตอร์ธุรกิจระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

การประยุกต์ใช้ eDLTV เพื่อจัดการเรียนการสอนในเรือนจำ ทณฑสถาน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ กรมราชทัณฑ์ร่วมกับโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้นำระบบ eDLTV มาประยุกต์ใช้เป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนสายสามัญในเรือนจำ ทณฑสถาน ตามหลักสูตรสำนักงานการศึกษาออกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และสายวิชาชีพหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ถึง ปวส. การนำระบบ eDLTV มาประยุกต์ใช้ ทำให้สามารถเปิดโลกทัศน์การเรียนรู้ให้กับผู้ต้องขัง ตลอดจนช่วยให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนในเรือนจำ ทณฑสถานได้ใช้สื่อเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและหลากหลาย โดยปัจจุบันได้ทดลองใช้ระบบ eDLTV นำร่องในเรือนจำ ทณฑสถาน ๖ แห่ง ได้แก่ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ทณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ทณฑสถานหญิงกลาง ทณฑสถานบำบัดพิเศษปทุมธานี และทณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง

การนำ eDLTV มาใช้ในการเรียนการสอนสายสามัญให้แก่ผู้ต้องขัง

การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้ต้องขังของเรือนจำ ทณฑสถาน

ในเรือนจำ ทณฑสถานแต่ละแห่ง จะมีการนำเอาความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ที่ผู้ต้องขังได้รับการฝึกอบรมเรียนรู้มาใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินมาเปิด “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำพิเศษธนบุรี ในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ โดยทางเรือนจำได้มีการนำจอ touch screen มาใช้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังเข้าใช้บริการห้องสมุด ตลอดจนฝึกการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นการสร้างกระบวนการพัฒนาตนเองให้กับผู้ต้องขังด้านเทคโนโลยีอีกทางหนึ่ง

วิธีการใช้จอ touch screen

๑. ลงข้อมูลที่ต้องการในคอมพิวเตอร์และเซิร์ฟเวอร์ เช่น เพลง มิวสิควีดีโอ คลิปสารคดี
๒. ผู้ต้องขังที่ต้องการใช้จอทัชสกรีนลงชื่อเข้าใช้คนละไม่เกิน ๑๕ นาที
๓. เวลาทำการจันทร์ – ศุกร์ ๐๙.๓๐ – ๑๒.๐๐ นาฬิกา

การนำจอ Touch Screen มาให้บริการใน “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” เรือนจำพิเศษธนบุรี

ททสสถานบำบัดพิเศษหญิง ได้ดำเนินโครงการฝึกวิชาชีพ Call Center เริ่มต้นเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ เป็นททสสถานนำร่องในการฝึกวิชาชีพ Call Center ๑๑๘๘ โดยได้ประกาศรับสมัครผู้ต้องขังหญิงที่สนใจฝึกวิชาชีพดังกล่าว ทั้งที่อยู่ในททสสถานบำบัดพิเศษหญิง และเรือนจำ ททสสถานอื่น จากนั้นได้มีการจัดฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ ในห้องคอมพิวเตอร์พระราชทาน แล้วส่งต่อให้ผู้แทนของบริษัทฯ ได้เข้ามาทำการทดสอบ สัมภาษณ์ผู้ผ่านการคัดเลือกจะเข้ารับการฝึกอบรม วิธีการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ ควบคู่ไปกับการทำงานจริงในห้องปฏิบัติการ ในระยะเวลาที่ผ่านมา ผลการทำงานของผู้ต้องขังเหล่านั้นได้รับการตอบรับที่ดีมาก ไม่มีการร้องเรียนจากผู้รับบริการแต่อย่างใด ทางบริษัทฯ จึงจ้างแรงงานผู้ต้องขังเพิ่มในเวลาต่อมา

การฝึกวิชาชีพ Call Center

ททสสถานบำบัดพิเศษกลาง ร่วมกับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต จตุจักร เปิดสอนหลักสูตรคอมพิวเตอร์กราฟิก ๑๐๐ ชั่วโมง รุ่นละ ๒๕ คน ปีละ ๒ รุ่น โดยใช้โปรแกรม Adobe Photoshop การฝึกทักษะความชำนาญในการใช้โปรแกรมหลังจากผู้เรียนได้ศึกษาจบหลักสูตร โดยการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประชาสัมพันธ์ภารกิจขององค์กร เช่น การทำป้ายไว้นิล การทำปกหนังสือ การทำการ์ดอวยพร การตกแต่งภาพ การทำนามบัตร การทำแผ่นพับ การทำการ์ดอวยพรในวาระโอกาสต่างๆ เพื่อจำหน่ายให้กับผู้ต้องขังภายในททสสถานฯ เป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ต้องขังที่ออกแบบการ์ดจากเงินปันผล

เรือนจำพิเศษมีนบุรี หนึ่งในเรือนจำ ททสสถานกลุ่มเป้าหมาย ๔ แห่ง ที่ได้รับพระราชทาน เครื่องคอมพิวเตอร์มือสองในช่วงเริ่มต้นการดำเนินโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปัจจุบันได้ขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีผลงานด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างคุ้มค่า ประโยชน์ เช่น การผลิตแผ่นพับ การจัดทำการ์ดในโอกาสต่างๆ

เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร จัดอบรมหลักสูตร “ซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์” แก่ผู้ต้องขัง เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่มีคุณภาพ และมีความทันสมัย ตลอดจนได้ให้บริการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ให้กับหน่วยงานภายในเรือนจำฟรี เป็นการประหยัดงบประมาณของทางราชการอีกทาง และได้รับความร่วมมือจากสมาคมเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งประเทศไทย ส่งเครื่องคอมพิวเตอร์มือสองที่ได้รับบริจาคเข้าโครงการฯ ให้เรือนจำ นำมาให้ผู้ต้องขัง เป็นอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ และเมื่อดำเนินการซ่อมเสร็จแล้ว จะได้นำไปบริจาคให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่ขาดแคลน เช่น โรงเรียนตามชนบท โรงพยาบาล ททสสถานต่างๆ เป็นต้น

ทัศนสถานวัยหนุ่มกลาง ได้รับพระราชทานเครื่องคอมพิวเตอร์มือสอง และได้จัดการเรียนการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ฝึกทักษะการเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์ระดับที่สูงขึ้น โดยฝึกการผลิตรายการโทรทัศน์ ภายในทัศนสถานในชื่อ “วัยหนุ่มชาแนล” (Winoom Chanel) จากแนวความคิดการให้บริการด้านความรู้ สาระ บันเทิงให้กับผู้ต้องขังครอบคลุมทั้งทัศนสถาน ตั้งแต่วันที่ ๑๖.๓๐ – ๒๑.๐๐ นาฬิกา ซึ่งหากเปิดรายการปกติให้ผู้ต้องขังรับชมอาจมีข่าวหรือเหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ได้ จึงเล็งเห็นว่าควรคัดสรรเนื้อหาสาระและสร้างสรรค์รายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับบริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ในส่วนของการผลิตได้คัดเลือกผู้ต้องขังที่กำลังศึกษาระดับ ปวช.สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และผู้ต้องขังที่สนใจ เข้ามาเรียนรู้และจัดตั้งเป็นฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยการทดลองปฏิบัติจริง การฝึกประสบการณ์ การใช้กล้อง มุมกล้อง การเขียนสคริป การประสานงาน พิธีกร การถ่ายทำ การอัดเสียง การตัดต่อภาพ ซึ่งกระบวนการทำงานเหล่านี้จะสามารถฝึกให้ผู้ต้องขังมีทักษะความชำนาญ เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษจะได้นำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้เลี้ยงตนเองได้ และเป็นการฝึกให้ผู้ต้องขังมีความรับผิดชอบ การจัดระบบความคิด การทำงานเป็นทีม และสร้างความตระหนักรู้เห็นคุณค่าในศักยภาพความสามารถของตนเอง

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศประยุกต์ใช้พัฒนาผู้ต้องขัง

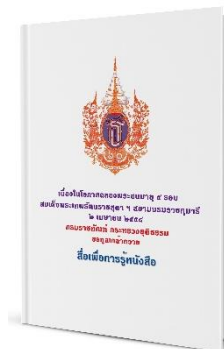
เนื่องในโอกาสอันเป็นมหามงคลที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๖๐ พรรษา ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระองค์ท่าน ตลอดจนสนองพระราชปณิธานด้านการจัดการศึกษาให้กับประชาชนไทยได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาย่างทั่วถึง เพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อกรมราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์จึงได้จัดทำ

โครงการฝึกอบรมการใช้โปรแกรมอัตโนมัติ (PMB) สำหรับห้องสมุดภายในเรือนจำและทัศนสถาน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดทำโครงการพัฒนามาตรฐานห้องสมุดเรือนจำ ทัศนสถาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังเรือนจำ ทัศนสถานกลุ่มเป้าหมาย ๖๐ แห่ง ให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับระบบงานห้องสมุดโดยใช้โปรแกรมอัตโนมัติ(PMB) และนำความรู้ไปปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์ พัฒนาระบบของห้องสมุดภายในเรือนจำ ทัศนสถานให้ได้มาตรฐานและเป็นสากล มีความสะดวก รวดเร็ว ในการสืบค้นข้อมูล ตลอดจนให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

โครงการผลิตสื่อส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือสำหรับผู้ต้องขัง เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนการรู้หนังสือให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำทัศนสถานทั่วประเทศ ให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาดู ตลอดจนพัฒนาวิธีการเรียนการสอนและมีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทผู้ต้องขัง ได้จัดทำเป็นสื่ออนิเมชัน (Animation) ในรูปแบบ DVD และคู่มือประกอบการเรียนการสอน สำหรับผู้ต้องขังที่ไม่รู้หนังสือ ให้สามารถอ่านและเขียนหนังสือไทยได้ คิดเลขเป็น ซึ่งจะนำความรู้จากการเรียนไปใช้ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างเข้าใจ ได้รับความรู้ขั้นพื้นฐาน สามารถพัฒนาความรู้ไปสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และนำความรู้ไปใช้ดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมภายหลังพ้นโทษได้

DVD สื่อเพื่อการรู้หนังสือ

คู่มือสื่อเพื่อการรู้หนังสือ

โครงการจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตร์

“...เป็นสิ่งที่ดี เป็นการช่วยกันส่งเสริมผู้ต้องขังให้ได้เรียนธรรมะ ทำให้ได้ใกล้ชิดพระสงฆ์ และ การเรียนบาลีเป็นสิ่งที่ได้ฝึกสมอง ได้ศึกษาระบบไปในตัวด้วย ควรที่จะส่งเสริมอย่างจริงจัง เพราะบาลี เป็นวิชาที่สำคัญ เรียนแล้วจะทำให้คนเป็นคนดีมีคุณธรรม ถ้ากรมราชทัณฑ์ มีโครงการ เรือนจำก็น่าจะ เปิดต่อไป...”

พระราชกระแสรับสั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ เสด็จทรงเปิดห้องสมุดพร้อมปัญญา เรือนจำอำเภอมะนัง

กรมราชทัณฑ์ได้สนองพระราชกระแสรับสั่ง โดยทดลองจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีความรู้ในหลักธรรมคำสอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถ นำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้

หลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต (ศน.บ.) : สาขาวิชาพุทธศาสตร์ หลักสูตรของมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) ที่เรือนจำกลางบางขวาง จำนวน ๑ ห้องเรียน ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปี การศึกษา ๒๕๕๗

หลักสูตรบาลีศึกษา กรมราชทัณฑ์ร่วมกับสถาบันมหาบาลีวิทยาลัย วัดโมลีโลกยารามราช วรวิหาร ขยายผลโครงการจัดการเรียนการสอนภาษาบาลี ให้กับผู้ต้องขัง เรือนจำ ทณฑสถาน ๓ แห่ง ได้แก่ เรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำอำเภอมะนัง และทัณฑสถานหญิงกลาง ภาษาบาลีหรือภาษามคธ เป็นภาษาที่บันทึกหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า จึงเป็นภาษาที่รักษาพระพุทธพจน์ไว้อย่างครบถ้วน พุทธศาสนิกชนผู้สนใจจะศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ลึกซึ้ง จำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหลักการทางภาษาบาลีเสียก่อน เพื่อนำไปเป็นอุปกรณ์สำหรับศึกษาพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ฯลฯ การเรียนภาษาบาลีเท่ากับได้เรียนรู้พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ไม่ต้องแปล เป็นภาษาอื่น เหมือนได้ฟังธรรมจากพระโอษฐ์ของพระพุทธเจ้าโดยตรง ถ้ารู้ภาษาบาลีดีก็จะเข้าใจธรรมะ ได้ลึกซึ้งถึงใจความสำคัญ

การเรียนการสอนหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชาพุทธศาสตร์ โดย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การจัดการศึกษาหลักสูตรศิลปะสำหรับผู้ต้องขัง

เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเปิดห้องสมุด พร้อมปัญญา เรือนจำจังหวัดน่าน เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้ทรงมีพระราชดำรัสว่า “งานวาดภาพ เป็นงานศิลปะที่ทำให้เกิดความอ่อนโยนทางด้านจิตใจของผู้ต้องขัง และผู้ต้องขังจะมีความรู้ความสามารถในด้านนี้ รวมทั้งงานศิลปะจะทำให้มีสมาธิ หากจะนำมาสอนในเรือนจำ ศิลปินหลายท่าน ยินดีจะเข้ามาช่วยเหลือ เพราะงานวาดภาพเป็นงานที่สร้างสรรค์ออกมาจากใจ เรียนแล้วจะทำให้จิตใจเยือกเย็น”

กรมราชทัณฑ์ได้สนองแนวพระราชกระแสรับสั่งดังกล่าว ดำเนินโครงการ Art for All : ประตูลูจันทนาการ ในรูปแบบกิจกรรมค่ายศิลปะ ห้องเรียนศิลปะ และจัดการเรียนการสอนศิลปะเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ เป็นต้นมา ในปัจจุบันมีการจัดทำโครงการจัดการเรียนการสอนศิลปะในเรือนจำ ทัณฑสถานอย่างหลากหลายทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะกลาง เช่น การวาดภาพเหมือน ภาพสีน้ำ สีอะคริลิก เป็นต้น โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านศิลปะ เข้ามาถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ต้องขัง ในเรือนจำ ทัณฑสถานกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มศิลปะข้างสิบหมู่ แขนงต่างๆ ซึ่งเป็นหลักสูตรระยะยาว : ๒๐๐ ชั่วโมง อาทิ วิชาช่างเขียน ช่างปั้น ช่างแกะสลัก เน้นการประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเข้ามาจัดการเรียนการสอน อาทิ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สำนักช่างสิบหมู่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง มหาวิทยาลัยรังสิต ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก : วิทยาลัยในวัง วิทยาลัยช่างศิลป์

ผลงานผู้ต้องขัง : หลักสูตรวิชาช่างสิบหมู่

(บนซ้าย) การทำหุ่นกระบอก
(บนขวา) การทำหัวโขน
(ล่างซ้าย) งานศิริภรณ์ (เครื่องประดับ)
(ล่างขวา) งานประดับมุก

สร้างสรรค์ และมุ่งมั่นส่งผลงานศิลปะเข้าร่วมประกวดอย่างต่อเนื่องทุกปีนับจนถึงปัจจุบัน ส่งผลการพัฒนาผู้ต้องขังด้านศิลปะได้ปรากฏสู่สังคมภายนอก

ผลงานภาพวาดฝีมือผู้ต้องขังที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมจากการประกวดศิลปกรรมโตชิบา “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ครั้งที่ ๒๗ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘

จากพระราชปณิธานที่แน่วแน่ในการทรงงานอย่างหนักเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทยมาตลอดของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และจากพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรงมีต่อกรมราชทัณฑ์และผู้ต้องขัง ได้นำความปลื้มปิติแก่เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังทุกคนอย่างหาที่สุดมิได้ สร้างขวัญกำลังใจ เกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติภารกิจ ทำให้งานด้านการพัฒนาผู้ต้องขัง โดยเฉพาะในส่วนของการจัดการศึกษา ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นลำดับมา ซึ่งจะช่วยให้ผู้ต้องขังซึ่งเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ได้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ กลับตนเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศภายหลังพ้นโทษต่อไป

ฝ่ายการศึกษาตามอัยยาศัย ส่วนส่งเสริมการศึกษา
สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์